

QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF ROBERT G. MANGION
ONOR. IMĦALLEF GRAZIO MERCIECA**

Seduta ta' nhar it-Tlieta, 15 ta' Ottubru, 2024.

Numru 7

Rikors numru 716/20/2 MH

Francis Caruana

v.

Avukat Ġenerali u Kummissarju tal-Pulizija

Il-Qorti:

1. Dan huwa appell minn sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili tad-29 ta' Settembru 2021 li laqgħet it-talbiet tal-attur għar-revoka tal-konfiska ta' għadd ta' proprjetajiet indikati fir-rikors promotur u ċaħdithom biss dwar vettura li xtara fit-23 ta' Novembru 2013. Il-konfiska kienet ġiet ordnata mill-Qorti tal-Appell Kriminali li b'sentenza tal-14 ta' Mejju 2020 sabitu ħati ta' ħasil ta' flus u illi bħala uffiċjal jew impjegat pubbliku għamel użu ħażin

bi flejjes fdati lilu minħabba l-kariga tiegħu. L-appell huwa mill-parti tas-sentenza fejn safa sokkombenti.

2. Dwar minn fejn ġew il-flus li bihom l-appellant xtara l-vettura, l-Ewwel Qorti rraġunat hekk:

“Mir-riċevuta esibita in atti din il-vettura nxtrat fit-23 ta' Novembru 2013 għas-somma ta' €15,487.0819 . Mhemmx dubju li dan ix-xiri seħħ fix-xhur qabel Jannar 2014 u kwindi sar fil-perjodu li fih kienu qegħdin isehħu r-reati li r-rikorrent innifsu ammetta li wettaq u li tagħhom instab ħati.

Dan ifisser li kien jispetta lir-rikorrent iġib prova li tikkonvinċi lill-Qorti fuq bażi ta' probabilita' li x-xiri tal-vettura in kwistjoni b'ebda mod ma hu marbut jew konness ma' flus li huwa kien irċieva b'mod illeċitu fil-kors tar-reati kommessi minnu. Kwindi ma huwhiex biżżejjed li r-rikorrenti jgħib prova li parti mill-fondi użati għall-ħlas tal-vettura ġejjin minn qliegħ leċitu, iżda li s-somma kollha kemm hi hija provenjenti minn fonti leċiti.

Ingħad hekk fil-każ Emanuel Bajada et vs Avukat Ġenerali għall-Gvern ta' Malta deċiż fit-28 ta' Marzu 2014 –

“Dwar il-fond fil-Qawra, il-konvenuti appellanti jissottomettu li dan gie akkwistat permezz ta' kuntratt tat-28 ta' Mejju, 2004, u dan bi prezz ta' Lm55,000, u wara li l-atturi hadu self minn Bank ta' Lm50,000. Jirriżulta bħala fatt li l-att tal-akkuża fil-konfront tal-attur kienet tkopri ż-żmien ta' bejn l-14 ta' Mejju, 2004, sat 13 ta' Mejju 2005, u dan il-kuntratt sar fil-perjodu kopert bl-att tal-akkuża, u ċioe', fil-perjodu li fih l-attur ammetta li aġixxa bi ksur tal-Att 373 in kwistjoni. Din il-Qorti tara li fid-dawl ta' dawn iċ-ċirkostanzi, ma jistax jiġi eskluż li l-akkwist ta' dik il-proprjetà mhiex b'xi mod marbuta mar-reat. F'każijiet ta' din ix-xorta, l-oneru tal-prova huwa mixtut fuq l-attur iżda dan, f'din il-proċedura, ma ressaq ebda prova ċara dwar id-dħul tiegħu f'dan il-perjodu jew li kien impjegat b'xi salarju; ma weriex li l-ħlasijiet lura tas-self li kien qed jagħmel kienu qed isiru minn dħul jew profitt leċitu. Darba jirriżulta li l-attur xtara fond fiż-żmien li kien involut f'attività illegali u li tikkonċerna money laundering, il-presunzjoni għandha tkun li rikavat minn din l-attività intuża għall-akkwist tal-fond, u dan sakemm l-istess persuna ma tippruvax, anke fuq bilanċ ta' probabilitajiet, il-provenjenza leċita tal-flus utilizzati għal dak l-akkwist.”

F'dan il-każ, fil-fehma ta' din il-Qorti, din il-prova ma saretx. Il-prova trid tkun waħda ċara u konkludenti, anke jekk il-grad ta' perswazzjoni huwa biss fuq bazi ta' probabbilita'. L-attur ma tax spjegazzjoni konkludenti ta' minn fejn ġab il-flus biex ħallas il-Lm5000 fuq il-kuntratt

u biex ħallas il-pagamenti lill-bank għas-self li ngħata. Hu veru li fl-att tal-akkuża jingħad li r-rikavat mill-aġir illeċitu tal-attur kien ta' €4,192.87, u li nofshom ġie utilizzat sabiex tħallas kera ta' guest house mhux proprjeta tal-attur, pero' tibqa' nofs is-somma "unaccounted for", u jekk flus akkwistati illeċitament jintużaw għall-akkwist ta' proprjeta - anke b'żieda ta' flus bi provenjenza leċita – dik il-proprjeta tibqa' soġġetta għall-konfiska. Biex proprjeta tinħeles minn ordni ta' konfiska, irid jirriżulta illi l-akkwist tal-istess proprjeta ma hu b'ebda mod marbut jew relatat ma' flus illeċiti. Kif tghid il-liġi, jekk il-proprjeta hija "b'xi mod" involuta fil-kummissjoni tar-reat jew akkwistata mid-dħul tal-attività illegali, il-konfiska trid tibqa' fis-sehħ, u l-atturi f'din il-kawża ma rnexxielhomx juru li l-flus kollha indirizzati għall-akkwist tal-fond ma ġewx mill-attività illegali li tagħha instab ħati l-attur (tmexxija ta' żewġ guest houses li kienu jintużaw għall-prostituzzjoni). Fuq kollox, mhux qed nitkellmu biss fuq il-quantum tar-reat, għax l-attur irid jipprova l-provenjenza leċita tal-fond minnu mixtri, ħaġa li ma ghamilx. Dan lewwel aggravju tal-konvenuti qiegħed jiġi għalhekk, milqugħ."

Fil-proċeduri odjerni r-rikorrent xehed biss li fl-2013 huwa kien utilizza l-iskema tal-iscrapping u xtara din il-vettura.

Prova li turi li r-rikorrent ibbenefika minn din l-iskema u f'liema ammont ma ngibitx. Fi kwalunkwe każ, dato ma non concesso li dan kien minnu, minn verifiki li għamlet din il-Qorti dwar din l-iskema tal-2013 irriżulta li l-Gvern kien qiegħed iħallas is-somma flat rate ta' €500 għall-iskrappjar ta' vetturi qodma li jiġu rimpjazzati b'vetturi godda.

Kwindi, fi kwalunkwe każ il-maġġor parti assoluta tal-ammont imħallas għall-vettura msemija kienu ġejjin mill-fondi tar-rikorrent.

Fid-dawl anke tal-prinċipji riżultanti mill-ġurisprudenza ċitata, l-Qorti tirrileva li għalkemm fl-epoka tax-xiri tal-vettura u anke qabel, is-salarju tar-rikorrent mill-impjieg tiegħu mal-Ministeru għall-Iżvilupp Sostenibbli kien jiġi depożitat direttament fil-kont bankarju tiegħu mit-Teżor, minn eżami ta' dan l-istess kont, ma jirriżultax xi withdrawal fil-perjodu viċin l-akkwist ta' din il-vettura li jista' jikkonvinċi lill-Qorti li l-ħlas għaliha seta' kien ġej minn qliegħ tal-impjieg tiegħu.

Ir-rikorrent lanqas ma ġab xi prova oħra li tindika provenjenza leċita tal-fondi użati għax-xiri tal-vettura minn xi sors ieħor.

Inoltre, anke jekk mart ir-rikorrent kellha mpjieg fuq bażi part-time għal numru ta' snin inkluż fl-epoka tax-xiri tal-vettura, ma ngiebet ebda prova dwar jekk intużawx xi fondi (u se mai kemm) mill-impjieg tagħha.

Għalhekk kien jinkombi fuq ir-rikorrent li jagħti spjegazzjoni ċara tal-provenjenza tal-fondi li bihom ħallas għall-vettura. Dan aktar u aktar fid-dawl talfatt li kif irriżulta mill-investigazzjonijiet tal-pulizija, ir-rikorrent kien ammetta li għar-reati mwettqa minnu huwa kien jiħallas kemm b'ċekkijiet li suppost kienu jkunu pagabbli lid-Dipartiment tas-

Sajd iżda li minflok kienu qegħdin isiru pagabbli 'self' sabiex Caruana ikun jista' jsarrafhom aktar faċilment u kien hemm istanza wkoll fejn kien qiegħed jiġihallas bi flus kontanti. Meta l-Qorti tqis li mirriċevuta tax-xiri tal-vettura jirriżulta li l-ħlas għaliha sar f'lump sum u ma hemm indikat ebda arranġament ta' ħlas bin-nifs allura jkompli jikber id-dubju filkonfront tal-aġir tar-rikorrent.

Magħmulin dawn l-osservazzjonijiet il-Qorti ma hix konvinta, fuq bażi ta' probabilita' li ħlas kollu tal-vettura in kwistjoni kien ġej minn fondi leċiti u kwindi sejra tiċħad it-talba tar-rikorrent għar-revoka tal-ordni ta' konfiska dwarha."

3. L-aggravju tal-attur huwa li bil-maqlub ta' dak sottomess mill-Ewwel Qorti, l-appellant ressaq diversi provi, konsistenti kemm f'xhieda kif ukoll f'dokumenti, illi jilħqu l-grad rikjest mil-liġi illi xtara din il-vettura kollha bi flus bi provenjenza leġittima. Isostni li dejjem ħadem sa minn meta ħareġ mill-iskola fl-età żgħira ta' erbatax-il sena – ġewwa fabbrika; u bħala sajjied. Iktar tard daħal jaħdem mal-Gvern fil-pixkerija u fil-leave kien imur jaqbad il-lampuki. Martu kienet taħdem ġewwa fabbrika u għamlet ħafna sahra biex fis-sena 1980 xtraw l-ewwel dar tagħhom. Imbagħad kienet taħdem f'restorant. Huwa radd lura l-flus li mmiżapproprija u għalhekk ma setax ħallas il-vettura bi flus bi provenjenza illeċita. Il-fatt li xtara l-vettura fil-perjodu li fih ġew kommessi r-reati mhix prova li nxtrat bi flejjes riċiklati.

4. Din il-Qorti tinnota li l-aggravju jikkonsisti biss f'rakkont mill-ġdid tal-fatti u provi miġjuba quddiem l-Ewwel Qorti. Hija sabet li Francis Caruana ma weriex kif kiseb il-flus li bihom xtara l-vettura *de quo*. Il-piż ta' din il-prova kien fuqu u mhux fuq il-Kummissarju tal-Pulizija. Dik il-Qorti

sewwa nnotat li l-attur ma ġab ebda prova tal-iskema tal-iskreppjar. Li anke jekk wieħed jkun ġeneruż u jaqta' €500 bħala ammont mogħti permezz tal-iskema tal-iskreppjar, jifdal €14,987 mingħajr l-iċken evidenza ta' imnejn ġew u kif tħallsu. Li anke jekk martu kellha mpjieg fuq bażi partajm għal numru ta' snin inkluż fl-epoka tax-xiri tal-vettura, ma ġab ebda prova dwar jekk intużawx xi fondi mill-impjieg tagħha.

5. Din il-Qorti tqis li kuntrarjament għal kif jippretendi l-appellant fir-rikors tal-appell tiegħu, mhuwiex il-Kummissarju tal-Pulizija li jrid iġib il-prova tal-provenjenza tal-flus. F'każijiet dwar riċiklaġġ, il-proċess kriminali jieħu xejra differenti minn dawk ta' reati oħrajn propju għaliex fihom il-piż tal-prova jintefa' fuq l-imputat innifsu biex iressaq provi dwar il-provvenjenza leġittima tal-flus allegatament maħsula.

6. Skont Art. 3(5)(a) tal-Kap 373 il-Qorti tordna t-teħid favur il-Gvern tal-proprietà hemm imsemmija **li għandha “sakemm ma jiġix ippruvat il-kuntrarju, titqies li tkun inkisbet mir-reat ta' *money laundering*”**. Jirriżulta mill-kompless tar-raġunament tal-Ewwel Qorti li din qieset li l-fatt li l-attur appellant kellu sorsi ta' dħul nodfa ma jsarrafx fil-prova li l-prezz tal-vettura ngħieb minn dawn is-sorsi. Wisq inqas hija prova – negattiva - li s-sors tal-flus ma kienx permezz tal-ħasil tal-flus. L-attur ma ġab l-ebda prova tal-*iter* li minnu ġew il-flus.

7. Hija massima kkonsolidata li din il-Qorti ma tindaħalx fl-eżerċizzju tad-diskrezzjoni ta' Qorti tal-ewwel grad ħlief meta din id-diskrezzjoni tkun ġiet manifestament eżerċitata ħażin, jew meta l-Ewwel Qorti ma setgħetx, legalment jew raġonevolment tasal għall-konklużjoni li waslet għaliha. F'dan il-każ, ma jirriżultax lil din il-Qorti ta' reviżjoni li l-Ewwel Qorti għamlet xi apprezzament żbaljat jew xi żball manifest li jsarraff f'ingustizzja. Anzi m'hemmx dubbju li għamlet eżerċizzju b'reqqa u sewwa kkonkludiet illi l-livell ta' prova li kien jinkombi fuq Francis Caruana ma ġiex sodisfatt. Għalhekk m'hemm l-ebda lok il-għala s-sentenza appellata m'għandhiex tiġi kkonfermata.

Decide

8. Għaldaqstant din il-Qorti tiċċad l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata. Spejjeż tal-ewwel istanza kif deċiżi mill-Ewwel Qorti; spejjeż tal-appell a karigu tal-appellant.

Mark Chetcuti
Prim Imħallef

Robert G. Mangion
Imħallef

Grazio Mercieca
Imħallef

Deputat Reġistratur
da